

**Kertas-kertas
Persidangan Antarabangsa Pengajian Tionghoa**

Collected Papers
International Conference on Chinese Studies

**國際漢學研討會
論文集**

吉隆坡：1993 年 11 月 20 日至 21 日
(Kuala Lumpur : November 20 - 21, 1993)

馬來亞大學中文系
馬大中文系畢業生協會 聯合出版

201.0-1
5412
7

Kertas-kertas
Persidangan Antarabangsa Pengajian Tionghoa

Collected Papers
International Conference on Chinese Studies

國際漢學研討會
論文集

DEPARTMENT OF CHINESE STUDIES
UNIVERSITY OF MALAYA
50603 KUALA LUMPUR
MALAYSIA

吉隆坡：1993 年 11 月 20 日至 21 日
(Kuala Lumpur : November 20 - 21, 1993)

馬來亞大學中文系
馬大中文系畢業生協會 聯合出版

國際漢學研討會論文集

編輯：馬大中文系 30 周年紀念慶典工委會
《國際漢學研討會論文集》編輯組

主任：楊清龍副教授

副主任：張麗珍博士

委員：鄔拜德拉講師

王介英講師

孫彥庄講師

陳湘琳

李志成

林添拱

聯合出版：馬來亞大學中文系

馬大中文系畢業生協會

地址：Dept. of Chinese Studies

Universiti of Malaya

59100 Kuala Lumpur, Malaysia.

電話：03-7555266

圖文傳真：03-7563454

印刷：Long Champ Enterprise

出版日期：一九九四年十二月

目錄

國際漢學研討會大會主席演詞	鍾玉蓮	1-4
馬大助理校長演詞	奧斯曼·默罕末·諾	5-6
馬大文學院副院長演詞	蘇珊·烏日淡	7-9
國際漢學研討會開幕詞	拿督陳廣才	10-11
“馬來西亞和漢學”(開場詞)	柳存仁	12-23
國際漢學研討會“總結”演詞	洪天賜	24-29
國外與會學者代表感言之一	金耀基	30-31
國外與會學者代表感言之二	馮其庸	32-33
國際漢學研討會閉幕詞	拿督黃思華	34-36
馬大中文系三十年來的回顧與前瞻	鍾玉蓮	37-49
龔自珍的詩歌	王介英	50-59
陶淵明《五柳先生傳》箋證 (據宋紹興壬子曾集校本爲底本)	王叔岷	60-63
王安石寫景詩和題畫詩略論	王晉光	64-72
政治動員與官僚參與 --馬來西亞華人政治的再詮釋	何啓良	73-83
胡適的困擾：國故研究實用問題	何國忠	84-101
馬來西亞的小學漢語拼音教學	李寬榮	102-111
宋與安南(交趾)關係小考	林天蔚	112-120
論柳宗元山水散文中的情語和反語	林水檮	121-130
陰鏗詩試論	林長眉	131-135
李杜互贈詩述論	金啓華	136-141
個人與社會：儒家倫理範典的特性 及其在現代社會中的問題	金耀基	142-152
道教追求長生--	柳存仁	153-164
《湘綺樓說詩》卷---紀夢衍義		
馬來西亞宗鄉社團的發展動向： 一些觀察與探討	陳亞才	165-174
歐陽修史歡析論	陳榮照	175-179
六書”是否爲“造字之本”論	陳徽治	180-183
馬華文壇早期的現代詩	陳應德	184-192
論《紅樓夢》的脂本、程本及其他	馮其庸	193-211

卡普拉新道論略說	張景雲	212-219
“漢字部件分色法”的訓詁功能	黃碧雲	220-226
寬容與妥協：	張麗珍	227-234
談諷刺喜劇《假如我是真的》		
「沿根討葉」與「望路爭驅」	鄧仕梁	235-248
從根與路的意象		
看劉勰文學的傳統和發展		
從繽紛明麗談白居易詩的色彩美	楊清龍	249-260
明宣宗之《歷代臣鑑》	趙令揚	261-268
法家與中華文化	鄭良樹	269-278
陳寅恪的“家國舊情”和“興亡遺恨”	劉夢溪	279-291
文化變遷與儒家困境	駱靜山	292-298
《說文》釋義與複語溯源	鍾秋生	299-303
馬來西亞的華馬關係	謝愛萍	304-309
先秦諸子的山水旅遊觀	譚家健	310-317
晚近十餘年來	蘇慶華	318-332
中國大陸的道教研究和出版		
論敦煌文物在中國學術史上之貢獻	蘇瑩輝	333-345
Chinese Magic Square - Mathematics, Myth And Philosophy	Ho Peng Yoke	346-372
The Sovereigns Of The Kingdoms Of The Three Mountains, San Shan Guowang 三山國王, At Hepo And In Southeast Asia -- A Preliminary Investigation	Wolfgang Franke	373-385
Ambiguity In The Song Lyric: The Influence of the Female Voice In Hua-chien Songs	Yeh Chia-ying	386-418
The Overseas Chinese Nationalism: A Historical Study	Yen Ching-hwang	419-444

**UCAPAN Pengerusi Jawatankuasa Pengelola Persidangan
Ketua Jabatan Pengajian Tionghoa
Universiti Malaya
Profesor Madya Dr. Cheng GeK Nai**

Yang berusaha Saudara Pengerusi Majlis

Yang Berhormat Dato' Chan Kong Choy,

Timbalan Menteri Kebudayaan, Kesenian & Pelancungan Malaysia

Yang Berbahagia, Prof. Madya Othman Mohd. Nor,

Timbalan Naib Canselor, Universiti Malaya

Yang berbahagia, Prof. Madya Dr. Susan Oorjitham,

Timbalan Dekan Fakulti Sastera & Sains Sosial

Dif-dif Jemputan, para sarjana, para peserta, para pemberita akhbar dan seterusnya
tuan-tuan dan puan-puan yang saya hormati sekalian.

Mula-mulanya, saya, dengan perasaan riang gembira, ingin mengalu-alukan kedatangan tuan-tuan dan puan-puan yang dihormati sekalian kerana sudi 'melapangkan masa menghadiri "Persidangan Antarabangsa Pengajian Tionghoa', anjuran bersama Jabatan Pengajian Tionghoa dan Persatuan Siswazah Jabatan Pengajian Tionghoa (PEJATI) dengan bantuan khas daripada Sin Chew Jit Poh.

Ini adalah kali pertama dalam sejarah Jabatan Pengajian Tionghoa, persidangan yang bertaraf antarabangsa diadakan. Penyertaan para sarjana yang terkemuka dari seluruh dunia sudah tentu menyerikan persidangan ini dan merupakan sokongan yang amat besar bagi pihak kami. Kepada semua, saya merakamkan ribuan terima kasih.

Jabatan Pengajian Tionghoa, Universiti Malaya, yang ditubuhkan pada tahun 1963, merupakan satu-satunya jabatan yang mengkhususkan pengajian Tionghoa di antara lapan buah Universiti tempatan yang sedia ada. Jika ditinjau dari sudut akademik, pengajian Tionghoa (Sinologi) adalah satu bidang pengajian akademik yang mempunyai sejarah yang panjang dan dihormati oleh para sarjana. Maka, kursus-kursus yang ditawarkan di Jabatan Pengajian Tionghoa merupakan salah satu daripada komponen utama pendidikan liberal, dalam Fakulti Sastera dan Sains Sosial. Jika ditinjau dari sudut keperluan masyarakat negara kita pula, orang Tionghoa yang merupakan salah satu daripada tiga bangsa terbesar di negara ini turut menyumbang dan memainkan peranan penting dalam memperjuangkan kemerdekaan dan memajukan ekonomi serta pembangunan negara. Kebudayaan orang Tionghoa pula, lama berakar umbi di tanahair kita. Maka penubuhan Jabatan Pengajian Tionghoa bukan sahaja memberi peluang kepada kaum Tionghoa untuk mengekal dan memajukan kebudayaan mereka, tetapi juga menawarkan peluang untuk bangsa lain mempelajari Bahasa Tionghoa dan mengenali kebudayaan Tionghoa. Ini akan membantu mengeratkan perhubungan di antara pelbagai

bangsa di samping menambah kefahaman sesama mereka dan seterusnya menjadi asas integrasi negara.

Sepanjang tempoh 30 tahun, Jabatan Pengajian Tionghoa berjaya mengeluarkan lebih daripada seribu siswazah yang mendalami ilmu mereka dalam bidang pengajian Tionghoa. Terdapat juga siswazah lain yang agak besar bilangannya dari Fakulti Sastera yang pernah mengikuti kursus di Jabatan ini. Kini, para siswazah dari Jabatan ini telah banyak memberi sumbangan dalam pelbagai bidang dan profesion.

Demi merayakan ulangtahun ke-30 penubuhan Jabatan, pihak Jabatan bersama PEJATI telah merancang beberapa aktiviti di sepanjang sesi 1993/94, salah satu antara aktiviti-aktiviti tersebut ialah Persidangan Antarabangsa ini.

Persidangan ini bertujuan untuk menampilkan Universiti Malaya sebagai pusat penyelidikan dalam bidang pengajian Tionghoa di rantau ini di samping memperkenalkan Jabatan kepada masyarakat umum, agar turut memberi sokongan kepadanya.

Ia juga merupakan satu saluran supaya sarjana-sarjana dari seluruh dunia dapat berhimpun untuk bertukar-tukar pendapat dan hasil penyelidikan sesama mereka, selain daripada memperbaharui dan mengeratkan perhubungan lama atau merapatkan hubungan dengan kawan yang baru.

Selain dari sokongan para sarjana, kejayaan mengadakan persidangan ini bergantung kepada bantuan dan kerjasama yang diberi oleh kakitangan akademik dan para pelajar jabatan ini, lebih-lebih lagi sokongan yang diberi oleh AJK PEJATI dan pengerusinya, Dato' Chan Kong Choy. Sokongan serta sumbangan daripada bekas siswazah Jabatan ini dan orangramai juga turut membantu menjayakan persidangan ini.

Saya bagi pihak Jabatan Pengajian Tionghoa ingin merakamkan ribuan terima kasih atas sokongan dan tunjuk ajar yang diberi oleh Dr. Haji Mohd. Taib Osman, Naib Canselor Universiti Malaya, dan Profesor Dr. Nik Safiah Karim, Dekan Fakulti Sastera dan Sains Sosial, yang tidak dapat bersama kita pagi ini kerana ada tugas rasmi lain. Walau bagaimanapun, kehadiran Timbalan Naib Canselor Profesor Madya Othman Mohd. Nor dan Timbalan Dekan Profesor Madya Dr. Susan Oorjitham telah menyerikan majlis ini. Kepada mereka dan semua pihak yang turut menjayakan persidangan ini, saya sekali lagi mengucapkan ribuan terima kasih.

Sekarang, izinkan saya berucap dalam bahasa Cina.

國際漢學研討會大會主席演詞

鍾玉蓮

馬大中文系主任兼副教授

文化、藝術、旅遊部副部長Dato陳廣才

馬大署理校長

馬大文學院副院長

各位嘉賓、國內、外學者、及在座的各位朋友：

我以既興奮又感激的心情歡迎大家出席今天這個由馬大中文系及中文系畢業生協會主辦，星洲日報聯辦的“國際漢學研討會”。興奮是因為這是馬大中文系三十年來第一次主辦這麼一個大型的學術研討會；感激的是許多國內、外學者，特別是國際知名的教授、專家們接受我們的邀請撥冗前來參加，將他們的研究心得與經驗和我們分享。這些學者當中，有些是教過我的老師們，有些曾擔任中文系的校外考試委員，還有一些是第一次到馬來西亞來的；他們都不辭勞苦，遠道而來支持我們，不但使大會生色不少，對我們這些後輩來說，真是莫大的鼓勵。我衷心的感謝他們。

1963年開始上課的馬大中文系，今年剛好滿30週年。馬大中文系是我國目前八所大學中惟一的中文系。從學術的觀點來看，漢學是一個歷史悠久且受學者尊重的學術領域，因此中文系的課程是馬大文學院中文科教育（liberal education）的一個重要部分。從本國的社會需求來看，華裔是本國三大民族之一，在本國爭取獨立和經濟發展的過程中，曾經扮演重要的角色，而中華文化也已在本地紮根茁長。因此，中文系的設立有助華裔保存及發揚其文化。除此，文學院的非華裔學生也有機會研究中華語言及文化。各族彼此學習對方之語言文化將促進交流及了解，加強國家融合之基礎，這是本系對國家之一大貢獻。

三十年來，中文系已培養了超過一千名修中文的各族畢業生，另外還有不少的文學院學生也曾在本系選修一些課程。這數以千計的中文系校友如今已在我國社會服務，在公、私機構貢獻他們的力量。他們的成就是有目共睹的。

今年為慶祝中文系成立三十週年，馬大中文系和中文系畢業生協會決定在九三／九四學年聯合舉辦一系列的活動，其中最重要的就是這個“國際漢學研討會”。主辦這個研討會的目的，除了讓國內、外人士更加了解馬大中文系及漢學研究在馬來西亞的情

況，更重要的是促進學術交流，提高本國的學術研究風氣，希望日後在天時，地利，人和皆有利的條件下，馬大能成為本地區漢學研究的重要中心之一。

這個研討會能夠順利舉行，全靠馬大中文系師生和中文系畢業生協會的努力。特別是畢業生協會主席拿督陳廣才以及協會執委們，許多熱心校友和社會人士的鼎力支持與贊助，更加令人感激。同時，馬大校長和文學院院長也給予支持與指導，很不巧的；他們兩人都有公幹不克出席今天的盛會，而由署理副校長及副院長代他們出席與致詞。我在此僅代表中文系向所有支持我們的人士致以萬二分的謝意。

Sekian. Selamat Maju Jaya.

**UCAPAN TIMBALAN NAIB CANSOLOR
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR
PROFESOR MADYA OTHMAN MOHD NOR**

Saudara Pengerusi Majlis, Yang Berhormat Datuk Chan Kong Choy, Timbalan Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan Malaysia; Dr. Susan, Timbalan Dekan Fakulti Sastera dan Sains Sosial; Dr. Cheng Gek Nai, Ketua Jabatan Pengajian Tionghoa, Universiti Malaya;
Perserta-peserta persidangan yang saya muliakan, dan tuan-tuan dan puan-puan yang saya hormati sekalian:

Terlebih dahulu saya ingin sampaikan salam sejahtera daripada Datuk Profesor Taib Osman, Naib Canselor Universiti Malaya yang tidak dapat bersama-sama kita pada pagi ini oleh sebab, saya difahamkan, beliau terpaksa berada di Melaka pada pagi ini. Walau bagaimanapun saya dengan sukacita mewakili beliau di dalam upacara perasmian Persidangan ini. Jadi saya bagi pihak Naib Canselor dan Universiti Malaya ingin mengalu-alukan kehadiran para sarjana dari dalam dan luar negara ke Persidangan Antarabangsa Pengajian Tionghoa. Saya percaya penyertaan tuan-tuan dan puan-puan dalam Persidangan ini tentu akan meninggalkan kesan yang bermakna dan akan menjayakan persidangan ini. Saya juga berharap tuan-tuan dan puan-puan akan berkesempatan melawat beberapa tempat di Malaysia di luar Kuala Lumpur. Dengan demikian pengunjungan tuan-tuan dan puan-puan ke Malaysia pada kali ini bukan sahaja berhasil dari segi akademik tetapi juga ianya menjadi suatu kenangan manis buat selama-lamanya.

Tuan-tuan dan puan-puan: Jabatan Pengajian Tionghoa Universiti Malaya telah berusia 30 tahun, jadi saya mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan tahniah di atas penubuhan dan usaha-usaha yang dilakukan sehingga ini oleh Jabatan Pengajian Tionghoa. Dalam sejarah penubuhannya selama tiga dekad ini, Jabatan Pengajian Tionghoa telah berjaya memumpuk sarjana-sarjana tempatan yang setanding dengan sarjana-sarjana lain di dunia. Mereka berkemampuan memberi pimpinan dan memajukan pengajian bidang ini dan Jabatan telah mengeluarkan para graduan dalam bidang Pengajian Tionghoa yang mana mereka ini telah memberi sumbangan yang berkesan dalam pengajian mata pelajaran Bahasa Cina di peringkat sekolah-sekolah dalam negara kita. Selain daripada itu, seperti yang telah disebut oleh Ketua Jabatan Pengajian Tionghoa tadi, Jabatan ini juga turut menghasilkan beberapa tokoh yang memainkan peranan yang penting dalam pengurusan dan pengendalian negara kita pada masa ini, umpamanya yang ada berhadapan dengan saudara-saudari, iaitu Yang Berhormat Datuk Chan. Jadi kini Jabatan Pengajian Tionghoa, dengan bantuan PEJATI, iaitu Persatuan Siswazah Pengajian Tionghoa, dan kerjasama Sin Chew Jit Poh, berjaya menganjurkan Persidangan Antarabangsa Pengajian Tionghoa, seperti yang tuan-tuan dan puan-

puan dengar tadi sebanyak tiga puluh tujuh kertas kerja yang merangkumi berbagai bidang yang ada kaitan dengan Pengajian Tionghoa, iaitu termasuklah falsafah, kesusasteraan dan sejarah, akan dibentang dan dibahas dalam Persidangan ini. Dan ini, seperti yang kita diberitahu, merupakan kali pertama Jabatan Pengajian Tionghoa mengadakan satu persidangan antarabangsa. Jadi saya ucapkan syabas di atas kejayaan ini dan juga syabas kepada PEJATI yang turut sama-sama menjayakan Persidangan ini, dan juga kepada Sin Chew Jit Poh. Saya harap dalam dua hari persidangan yang akan berikut daripada majlis ini, tuan-tuan dan puan-puan akan dapat memberi sumbangan yang besar terhadap aspek-aspek Pengajian Tionghoa yang saya sebutkan tadi. Pencapaian Jabatan ini dalam dunia akademik, saya rasa, amat menggalakkan, dan di atas kejayaan ini semua saya ingin mengucapkan sekali lagi syabas. Seterusnya, saya berharap usaha-usaha tuan-tuan dan puan-puan akan menjadikan Jabatan ini suatu pusat Pengajian Tionghoa yang terulung, bukan sahaja dalam rantau ini bahkan di seluruh dunia. Jadi akhir sekali saya ingin mengucapkan ribuan terima kasih kepada Yang Berhormat Datuk Chan Kong Choy, Timbalan Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan Malaysia, di atas kesudian beliau melapangkan masa untuk bersama-sama kita pada pagi ini, dan seterusnya merasmikan Persidangan kita pada pagi ini. Kepada semua peserta-peserta, tuan-tuan dan puan-puan, saya ucapkan selamat bersidang. Terima kasih.

**UCAPAN TIMBALAN DEKAN
FAKULTI SASTERA & SAINS SOSIAL
UNIVERSITI MALAYA
PROFESOR MADYA DR K. S. SUSAN OORJITHAM**

Saudara-saudari;

Pengerusi Majlis, Yang Berhormat Datuk Chan Kong Choy, Timbalan Menteri Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan Malaysia, dan juga Presiden PEJATI;

Yang Berbahagia Profesor Madya Othman Mohd. Nor; Timbalan Naib Canselor Universiti Malaya;

Yang Berbahagia Profesor Madya Dr Cheng Gek Nai, Ketua Jabatan Pengajian Tionghoa, dan juga selaku Pengerusi Jawatankuasa Pengelola Persidangan Antarabangsa ini;

Bagi semua sekalian saya mengucapkan selamat pagi dan salam sejahtera.

Tuan-tuan dan puan-puan yang saya hormati sekalian:

Saya, pagi ini, dapat mewakili pihak Dekan Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti Malaya. Terlebih dahulu ingin saya menyampaikan kiriman salam daripada Profesor Nik Safiah Karim, Dekan Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti Malaya. Beliau tidak dapat bersama kami dalam Majlis ini kerana terpaksa menghadiri persidangan rasmi di luar negeri. Kami di Fakulti Sastera dan Sains Sosial memang berasa bangga sebab kami dapati bahawa inilah kali pertama Jabatan Pengajian Tionghoa telah menganjurkan satu persidangan antarabangsa. Kami mengucapkan tahniah kepada Jabatan Pengajian Tionghoa atas usaha mereka ini. Dalam tempoh tiga puluh tahun Jabatan Pengajian Tionghoa ditubuhkan, ini merupakan kali yang pertama mereka telah menganjurkan persidangan antarabangsa yang begitu luas dengan kepakaran yang begitu mendalam dalam bidang-bidang yang terlibat. Kami mengucapkan tahniah sebenar kepada Jabatan Pengajian Tionghoa dan kepada PEJATI, iaitu Persatuan Siswazah Jabatan Pengajian Tionghoa. Syabas diucapkan kepada Jabatan ini dan PEJATI atas usaha kamu yang mulia ini. Kami di Fakulti Sastera dan Sains Sosial memang berasa bahawa persidangan antarabangsa seperti ini dapat diperkenalkan di tahap ini.

Jabatan Pengajian Tionghoa sebenarnya terdiri daripada dua jurusan, iaitu Jurusan Kesusasteraan Tionghoa dan Jurusan Sosial Budaya Tionghoa. Sebenarnya Persidangan Antarabangsa Pengajian Tionghoa yang berjodoh ke arah abad ke-21 juga akan meliputi bidang kesusasteraan dan sosial budaya seperti ini. Berbagai-bagai kertas kerja mengenai kesusasteraan, kebudayaan dan masyarakat Tionghoa purba dan semasa akan dibentangkan dalam Persidangan ini. Ini melambangkan satu usaha yang dapat mengaitkan dan menghubungkan beberapa bidang di

dalam Pengajian Tionghoa sendiri termasuk masyarakat 'Mahua' dan kesusasteraan-kesusasteraan lama yang berkaitan dengan Pengajian Tionghoa.

Seramai 24 orang sarjana dari luar negeri dan 17 orang sarjana tempatan akan menbentangkan kertas kerja dalam Persidangan ini seperti yang telah diberitahu oleh Ketua Jabatan Pengajian Tionghoa. Ahli sarjana luar negeri terdiri daripada pakar-pakar terkemuka dari negara China, Taiwan, Hong Kong, Australia, Jerman, Kanada dan Singapura. Kepada tetamu-tetamu luar negeri kami mengucapkan selamat datang ke Malaysia dan ke Fakulti Sastera dan Sains Sosial. Kami berharap anda semua sekalian akan menjalinkan hubungan akademik yang lebih rapat di kalangan saudara-saudara ahli pakar tempatan. Di samping ini didapati juga sarjana tempatan terdiri dari ahli akademik dari Fakulti Sastera, Pusat Bahasa, Fakulti Pendidikan Universiti Malaya, dan ahli Universiti tempatan yang lain seperti Universiti Kebangsaan Malaysia. Berbagai-bagai badan tempatan termasuk Kementerian Pendidikan, Badan Rujukan dan Pendidikan Masyarakat Cina, Badan Perhimpunan Cina Malaysia, semuanya telah turut sama dalam Persidangan ini. Ini melambangkan satu rangka jaring mengenai Pengajian Tionghoa yang begitu luas dan mendalam. Kami menganggap Persidangan Antarabangsa Tionghoa yang pertama ini sebagai satu pencapaian yang tinggi bagi Jabatan Pengajian Tionghoa dan bagi PEJATI. Kami percaya persidangan antarabangsa pertama ini akan membuka jalan kepada persidangan-persidangan yang sama seperti ini pada masa kelak. Bagi pihak Fakulti Sastera dan Sains Sosial, ingin saya mengucapkan sekali lagi tahniah kepada ahli Jawatankuasa Pengelola Persidangan ini atas segala usaha anda dalam menjayakan Persidangan ini. Tahniah dan syabas kepada ketua dan ahli-ahli Jabatan Pengajian Tionghoa yang telah berkerja bertungkus-lumus untuk menyediakan Persidangan ini.

**WELCOMING SPEECH BY ASSOCIATE PROFESSOR DR K. S. SUSAN OORJITHAM
DEPUTY DEAN, FACULTY OF ARTS & SOCIAL SCIENCES
UNIVERSITY OF MALAYA
KUALA LUMPUR**

Ladies and Gentlemen who have come from far:

We wish you a very warm welcome to Malaysia and to the Faculty of Arts and Sciences. We hope that you will have a fruitful discussion in the academic fields involving Chinese Studies. We very warmly welcome you and we are very happy that you have been able to attend the first International Conference of the Chinese Studies Department, and we hope you'll have a fruitful discussion and a fruitful interaction with local academicians. Thank you very much.

“國際漢學研討會”開幕詞

拿督陳廣才

文化、藝術及旅遊部副部長

首先，我要感謝主辦當局邀請我為今天這項意義非常深遠的國際漢學研討會主持開幕儀式。我也要在此代表馬來西亞政府，特別是文化、藝術及旅遊部，熱烈歡迎來自世界各國的漢學專家學者，蒞臨馬來西亞出席這項為期兩天的國際漢學研討會。各位的出席與參與，的確使到這項會議更形盛大，意義更為深遠。“有朋自遠方來，不亦悅乎？”我相信我國與會的全體人士，不論是發表論文的學者或純為聆聽高見、為求教于高明的朋友，今天早上必都能與我分享這一分難以言喻的喜悅。

各位，舉辦像這次這樣大規模的漢學研討會，在我國而言，可說是一項破天荒的創舉。馬來西亞雖然是一個多元種族、多元文化的小國，而華人在馬來西亞又屬於少數的民族，但由於我國擁有一個開明的政府，所以華人社會一直以來不缺乏從事漢學研究的人。雖然這樣，由於研究資料的缺乏以及師資與研究資金等方面的客觀局限，我們所取得的成就還相當有限，我們還需繼續進行努力。

這次為了配合馬大中文系慶祝30週年紀念舉辦的這項國際漢學研討會，是以“培養漢學研究風氣，開創文教發展機運”作為主題和宗旨。來自世界各國的漢學專家學者們的鼎力支持，的確鼓舞了我國漢學研究者的士氣。我衷心地希望全體與會的我國學者與文教界的朋友，能夠好好地把握這個機會，珍惜這個難得的機緣，認真地與專家學者們交流經驗，虛心就教于高明，並從中吸取養料，接受啟迪。

在這裡，我必須要特別提出的是，這項國際漢學研討會乃是馬大中文系為了慶祝30週年紀念而舉辦的一系列慶典活動中的其中一個重點活動。這三十年來，馬大中文系培養了不少精通中文、馬來文與英文的三語人才。這些中文系的畢業生在畢業之後，都在我國政、經、文、教各個領域裡服務，積極參與國家社會的建設與發展的工作。他們在發展華文教育、發揚中華文化及促進各族文化交流方面，扮演舉足輕重的角色，成就斐然，貢獻良多。

現在，馬來西亞正在朝向落實2020年宏願，達成工業先進國目標的道路上前進。最近，我們的馬來同胞提出了要塑造“新馬來人”的口號。在這個口號被提出之後，馬來社會熱烈探求革新思想意識、調整價值觀念的途徑，為適應時代前進的步伐，為迎接一個新馬來西亞的到來而進行非常積極的準備工作。作為與馬來族群并肩奮鬥，共存共榮的馬來西亞華人族裔，自然也應在思想意識價值取向方面進行革新運動，加強我們的心理建設、堅定與時并進的信念，以求具備適應現代工業先進國社會環境的條件。

在邁向2020年目標的過程中，我個人非常強烈地認為，馬來西亞的華人社會除了必須在工商業方面尋求突破、在科學與工藝的掌握方面力求更上一層樓之外，更應為塑造一個重視人文價值的馬來西亞華人社會進行積極的努力。在這方面，我認為

我們可以從源遠流長的中華文化中去尋求靈感與借鑒。

整部人類的歷史告訴我們，人生最崇高的意義不是肉體生命的存在，而是精神價值的獲得與人性尊嚴的體認。肉體生命的存在，受制于時間與空間的局限，它的天地是狹小的，有限的；可是精神生命卻是廣闊的，無限的，它能通過意志的力量駕馭環境，改變命運。所謂“三軍可奪帥也，匹夫不可奪志也。”這是孔子對精神價值與人性尊嚴的體認與肯定。

我不希望馬來西亞華人社會的成員在國家經濟發展取得豐碩成果之時，只滿足于物質的文明，而對真善美的追求無動于衷，既沒有審美的藝術涵養，也沒有維護人性尊嚴的覺醒，因為一個只擁有物質文明而不重視人文價值的族群，將有如患上貧血症的暴發戶，庸俗而丑陋。

在這個歷史階段，我認為我國華社必須精心策劃，積極努力，力求使華人族群的每一個成員擁有一顆“有教養”的心靈，既能領略生活的情趣，也具開拓生命境界的創造力。一個有教養，能重視人文價值的民族，才是一個有前途，有旺盛生命力的民族。要塑造一個有教養，能重視人文價值的民族，途徑很多，但對我國的華人而言，我認為，從漢學研究著手，不失為一個可行的辦法。

各位，我也要趁今天這個非常有意義的場合，向大家宣佈，馬大中文系畢業生協會于兩年前倡議成立的“中文研究基金會”，已在五天前正式得政府的有關部門批准。這項基金會的基金將用作下列的用途：（一）贊助漢學研究計劃及贊助國際漢學家到馬來西亞進行短期研究或講學；（二）贊助國內漢學研究學術著作或刊物的出版；（三）為家境貧寒而品學兼優的馬大中文系學生提供獎學金、助學金與貸學金。

我希望華社熱心教育的各界人士與機構能熱烈地支持我們這個“中文研究基金會”并慷慨地獻捐。我也希望華社的其他團體能與馬大中文系畢業生協會互相配合，贊助我國的漢學研究計劃，并展開與漢學有關的活動，大家一起齊心協力，為達成一個共同的目標而攜手合作，共同努力。

我更希望這次與會的各國漢學專家學者，今後能繼續支持我們馬來西亞的漢學研究活動，并為我們提供寶貴的意見與指導。

國際漢學研討會開場演詞

馬來西亞和漢學

柳存仁

澳洲國立大學名譽教授

(一)

在吉隆坡的馬來亞大學中文系的三十週年紀念，是從1963年正式上課的時候算起的。其實，籌備的工作在前兩年已經開始了。古人說：“三十而立”（《論語·為政》），朋友們教我藉這個祝賀的機會，說幾句話。因為時間關係，這話是不容易說得圓的。我的話分做四段，每段只用八分鐘的時間。

首先，我想講一點漢學和伊斯蘭（Islam）。

前年（1991）六月新加坡大學開的漢學國際會議，也教我去講開場白。我作了一篇文章，把稿子先寄給幾個長輩學者們看看。錢鍾書先生看了回信跟我說：你這個漢學，如果在今天的中國恐怕是不能講的，因為漢族只是中國幾十個民族裡的一個，我們還有許多別的民族。這句話給了我很大的啓示。幸而我們現在說的漢學，實在只是世界性的 *Etudes Chinoises*，並不是要“振大漢之天聲”。和中國一樣，馬來西亞也是一個多元民族的國家，華人雖是對構成這個國家佔了很大的比重，但是馬來族人數更多。爲了增進民族間的深厚感情，也爲了禮貌，我不能不先提一提漢學研究對伊斯蘭的貢獻。

伊斯蘭是世界上幾個很古的信仰之一，今天也是馬來西亞的一個大教。說起馬來西亞，彭亨（Pahang），滿刺加（Malacca）在明朝初年就跟中國有很正式的交往關係，滿刺加國王的尊號 *Parameswara* 在《明實錄》裡譯做拜里迷蘇刺是一點不錯的。(1) 永樂十七年九月初十壬子（29-9-1419）在北京奉天殿受到國宴接待的滿刺加王亦思罕答兒沙（Mahammed Iskandar Shah）(2)，他的名字裡有伊斯蘭的名號，歷史家認爲至少這個時候，滿刺加已是信仰伊斯蘭的了。(3) 世界上最早的一部馬來語辭彙《滿刺加國譯語》，是這個時候的中國人編的。(4) 但是中國和伊斯蘭發生關係，還遠在這七百多年以前。

唐高宗時候，阿拉伯已有使者到中國了。(5) 唐朝的記錄通常稱阿拉伯做大食（波斯語 *Tajik* 的譯音）。唐玄宗天寶十年（751）安西四鎮節度使、朝鮮族的高仙芝在千泉（Bing-yul）西邊的怛邏斯（Talas）(6) 和黑衣大食派來援助石國（Tashkent）的救兵遭遇，相持了五天，兵敗了。有一個叫做杜環的人，就是中國著名的政書《通典》的編撰者杜佑（735-812）的族姪，在這場戰役裡被大食俘虜了去。他在西海（地中海）逗留了十一、二年，才附了商船從海路返廣州。他撰的《經行記》，後來失傳了。有王靜安先生（國維）的輯本，收《古行紀校錄》。《通典》卷193 到 194 曾引了幾段《經行記》的話，是中國人記載最早的關於伊斯蘭教法的重要說明。

信仰伊斯蘭的人現在在中國也有好幾千萬，因爲它不止有後來改信伊斯蘭教的維吾爾族，(7) 也有隨著歷史逐漸長成的回族。中國的漢學家們研究中國伊斯蘭的歷史的，有教外的和教內的兩派，成績都很大。(8) 但是過去不曾全譯的伊斯蘭的《古蘭經》，現在雖然有了好幾種漢譯，(9) 我看好的、更圓熟的、富有文學意味和音調美